

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, Iaktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchner-ne fejteteli és rendelési irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvetetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felolós szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kerjük pénteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

szombaton 1894. évi december 8-án.

49. szám.

Szegény gyermekek karácsonylája.

Nincsen tisztább öröm mint az, melyet akkor érzünk ha embertársainknak hasznára lehetünk.

„Segítség”.

A sajtó egyik és talán főfeladata, a közvélemény érdekében fáradozni, nem várva jutalom fejében, sem elismerést sem köszönetet. De ha anynyi fáradság, annyi kellemtelenség után, még is egyszer bekopogtat azon közönség ablakán, melynek szolgálatába szegődött: vajjon tekintheti-e ezt valaki tolakodásnak? Hiszen a sajtót mindig csak egy eszme vezérelheti: legjobb tudás akarat és meggyőződés szerint jót tenni, használni, a hol ezt a szükség, a felebaráti szeretet megkívánják.

Hasonló ügyben fordulunk ma kedves olvasóinkhoz, s városunk nagy közönségéhez.

Ki ne hallotta volna hírét a vészangyalnak, mely koronkint égi lakát elhagyva, leszáll, hogy majd tűz, majd víz, vagy más csapás képében, a teremtés büszke urának, az embernek megmutassa, hogy nálánál is van még nagyobb hatalom. A boldogsága, jólete romjain álló ember tétlenül nézi ilyenkor a vészborongó angyalt tovább röppenni. Kétségbeesetten és kezeit fördelve, könnyes szemmel tekint rá — koldusbotra keült családjára.

— Sehol vigasz, sehol remény, vagy segítség!

De előlép harsonyáját megfúva a Könyörület, a szegények és elhagyatottak özöngyala, az örökkévaló szeretet hírnöke — felhiva az embereket segítségre, adakozásra.

Segítség az miért a könyörület nevében és szegény iskolás gyermekeink érdekében mi is érző szívekhez, itt elsősorban a nőkhez fordulunk.

És mikor emelhetnők szavunkat, ezen elhagyatottak érdekében alkalmasabb időben, mint a szt. karácsony előtt; midőn mindenki családjá tüzhelye köré csoportosul, hogy ártatlan gyermekeivel örülve, néhány órára szüntén gyermekké válják?

Van-e azonban minden családnak meleg tüzhelye? Vajjon beköszönt-e az úr angyala a szegény özvegy, vagy a kenyéret is alig kereső beteges napszámos konyhájába is? Megáll-e csak egy pillanatig is a rideg nedves szobában, melyben a gyermekek még e nevezetes napon is hideg kályha mellett fekszenek le?

Itt a tél fagyos lehelletével de azért igen sok gyermek még ma is nyári, szakadozó ruhában és félig meztláb kénytelen az iskolába járni míg az otthon maradt kisebb testvérek, talán éhezve ásítazzák el a napot.

Minő karácsonyuk lehet ezeknek? Ki gondol e szegény gyermekekre, kiknek szülei minden napi nehéz munkájukkal segítik az ~~iparr.~~ a/vagyonos ember jólétét, gazdagságát előre.

Megindult a mozgalom mindenütt. Visszhangra talált a Könyörület szava, a jótékony célú egyletek pedig mozgósítani kezdték már csapataikat, hogy sikerrel szállhassanak a nyomorral, a szegénységgel szembe. Nekünk sem szabad elmaradnunk. Kövessük a szép példát, mely az elmúlt két évben oly szép eredménnyel koronázta a jótékonyosság működését.

A rongyos és fázó gyermekek nevében Versecz város iskolaszéke felhívást intéz lakosságunkhoz, a Könyörület nevében azt kéri bontsák ki három hétre amaszólyát, melyet az Örökkévalóság zsámo-lyánát a Jóság, Kegyelet és Könyörület nemtői, a szegények számára örök időkre szöttek.

Versecz-Kubini-vasut.

A versecz-kubini vasut hiányát és szükségességét régebben is érezték mar az érdekeltek, de a volt osztrák vasutak államosítása előtt nem igen lehetett arról szó, míg 1891-ben végre Űrményi Bernáth cs. és kir. kamarás és Versecz város országos képviselője, többek támogatása mellett concessiot nyerve s az ügyet nyélbe ütötte.

Az előmunkalatoakat teljesítő szakember Márkus Ágoston budapesti mérnök volt. Az

Tárca.

Neukomm az ó-léczy kastélyban.

Irtá: Latinovits Géza.

Csak az szerezhethet igazi fogalmat a hamisítatlan magyar vendégszeretetről, ki valaha Torontál megyében megfordult. Mint jó bácskai, eddig azt hívém, a mi megyénket nem liczítálja tul más a vendégszeretben; de mióta Torontalban jártam, tulszárnyalva látom teljesen a mi kis országunkat — már a mint mi Bacskát nevezni szeretjük.

Még Torontalban is kiválik vendégszeret dolgában az ó-léczy kastély, mely Becskerek s Versecz közt fekszik a vasut mellett. A derék Dániel család birtoka, a kik regóta előkelő szerepét visznek a közéletben.

A családnak feje az agg hazafi, id. Dániel Pál, ki 1848. év óta szakadatlanul egy kerületet képvisel az országgyűlésen. Szabadelvu s puritán jellemu hazafi, ki mindenféle közbesulésnek örvend. Megható, szép családi élet van náluk, a mi bizony a mostani ridig világban vajmi ritka. A nagyszulók, a négy derék fiu nejeikkel s az unokák mind egy fedél alatt laknak s közös asztalt tartanak; mindannyi odaadó, gyengéd figyelemmel van egymás iránt.

A kastély igen terjedelmes, nagy épület, cottage formában építve, nagy terjedelmű parkkal.

A kiváló család vendégszeretét élveztem a közelmúlt napokban. Ezen idő alatt folyt le egy nagy érdekű hypnozisz mutatvány, melyet Neukomm, a hírnévre vergődött verseczi kufuro tartott.

Nagy vadászat tartatott a léczy uradalomban s ez alkalommal a megye előkelő urai s urnoi gyűltek egybe. Többen a tarsaságból azon inditványval léptek fel, hogy hívassák át a feloranyira fekvő Verseczről Neukommot, annál inkább, mert a hölgyek közt akadt egy, a kit kiütnő mediumnak tartottak: Gyertyánffy urnoi.

Neukommot sürgönyileg hívták s ő a legközelebbi vonattal megérkezett.

Felsorolom a jelenlevőket, de csakis azon czélból, hogy a leirandóknak nagyobb nyomatékot adják. Mindannyian igazolhatják a megtörtént tényeket. Ott voltak: id. Dániel Pál s neje, ifj. Dániel Pál s neje bájos leányaval, Dániel József és legifj. Pál; Ronay Jenő főispán ragyogó szépségű nejével, Dániel Laszlo alispán nejével, özv. Gyertyánffy Kálmanné leányaval, Gyertyánffy kisasszonyok, Duka bárónő, Vécsey Miklós nejével, br. Feilitzsch nejével, ki Bantfy Dezső br. leánya, Bottka Béla, Gyertyánffy Jenő nejével, Reitter főkapitány, Vojnich Oszkár, Vermes Béla orsz. képv., e sorok íróje, egy járási orvos; mert e nélkül nem akarta, végezni mutatványait Neukomm, ezenkívül még többen is jelen voltak. Természete-

sen az érdeklődés központja Neukomm volt s ugy látszott, ő is érzi nevezetességét, mert büszkén mutatott nagy csomó levelet külföldről, Angol-, Franciaországból, sőt Amerikából is, melyekben hívják őt „séance“-ok és gyógyításokra.

Személyirége a lapokból eléggé ismeretes, ezt mellözöm, de mindenestre szemében van valami szuró s tekintete rendkívül atható.

Mint ismeretes, a médiumokat ezüstkanál fixirozása által altatja el, ehhez hozzájárul tekintete s közben beszédje, melyben az alvás kellemes oldalait sorolja fel, monoton álmag hangon.

A médiumot, Gyertyánffy kisasszonyt hamar elaltatta — alig öt perc alatt. Az elalvás biztos jele volt, hogy a médium karjait vízszintes vonalba emelte fel s a kisasszony hosszú ideig meg se mozzant. Alvasából ekkor felébredtette. Csak megérintette és azt mondta neki, hogy ébredjen. Ezután közetkeztek az érdekesebb jelenetek. Összebeszélés ki volt zárva, mert jóformán akkor látták egymást először.

Megvallom, hogy eddig nem hittem az ilyféle kísérletekben — de kételyem a látottak után meglehetősen megszunt.

Neukomm ekkor homlokát a nő homlokához érinté s csakis a magnetikus erő befolyásával a teremben körülhúrczóla, látható ellenkezése daczára is. Majd tenyerét a nő te-

ő belátása szerint a technikai és minden egyéb érdek szemmel tartása mellett vezetett a pálya, és ő volt az, ki a vasut létesítéséhez szükséges kelleket össze hozta.

A vonal hossza 84 kmrt tesz ki s mire a Dunaparra ér 51-szer változtat irányt, hol jobbra, hol balra tér el az egyenestől, a szerint, a mint a terep előnyösebb részein bujkálva a legrövidebb utat megtalálta. A pályaszín 110 esetben török meg a vízszintesekből emelkedésekbe vagy esésekbe való változásainál. A Versecz-Pancsovai országútat 4-szer, Kubin-Pancsovai országútat pedig egyszer metszi kere szűl.

A vizek átbocsátására 65 drb kisebb nagyobb átereszt és hid épült. — A kiindulás és végponti helyeken kívül 9 kozbeeső állomás és egy megálló hely létesített.

Az építést Polacssek M. budapesti mérnök és építési vállalkozó megbízásából Munk és Lukácsik főmérnökök, Hirschler, Fisch Kalver, Szarvas, Strasser, Csermak és Köhler szakaszmérnökök vezették, kiknek felügyelők, munka vezetők és más egyének segédkeztek az ország lakoztatása és ellenőrzése körül.

A magy. kir. államvasutak részéről Hacssek mérnök volt megbízva a felügyelettel. — Az állomások a következők: Vljakovác, Ulma, Nikolincze, Károlyfalva, Alibunar, Petrovoszelló, Mramorak — Deliblat, Bavaniste. Az állomás Vljakovácra a község bal oldalán és Réthely közt fekszik. Vljakovácot elhagyva Ulma község jobb oldalára jutunk és 12 kilométernél elérjük „Ulma állomást” a 19 klmtrnél pedig „Temes Miklóst” (Nikolincze.) Károlyfalván az állomás szépészeti szempontból aként van elhelyezve hogy a személyfelvételre szolgáló emeletes épület közepe a Schiller utca tengelyére esik s így egész frontja benéz a község közepére.

Károlyfalva felett átvágjuk az ország útát s annak baloldalán az alibunari szőlőknek fordulva atmegyünk Temesből Torontalmegyébe és felkapaszkodunk az alibunari fensikra. És „Veliki Dolj”-hoz érünk.

Ez egy vizmota völgy mely 250 mtr széles, és 15 mtrnyi mély. Eleinte egy 200 mtr hosszú vas szerkezetű hiddal tervezett e kis terep differenciának kiegyenlítése de a végleges tervek szerint az egész völgy földdel töltött ki.

Ez a kis átereszt nem kevesebb mint kérek egy millió téglát igényelt, és inkább volna alagutnak nevezhető mert a töltés a völgy már

nyerére helyezte s így vitte magával — akkor is akarata ellenére.

Figyelemreméltó volt, midők a medium balkarját megérinté, s azt suggerálta neki, hogy nem bírja felemelni, s csakugyan, mintegy megmeredt a kar; többen megkísérlettük felemelni, de az mindhiába volt; míg a suggestiót meg nem szüntette. Kis szünet után meghagyta, hogy csak 10-ig bír olvasni — ezentul nem, — s csakugyan, elkezdte egynél, de tiznél tovább nem bírt menni, bár többször elkezdte; mintha azontul nem létezett volna szám ránézve, csak midők Neukomm feloldta, tudott számolni tovább is tiznél.

Sajátságos jelenet volt, midők Neukomm megmondá neki, hogy térdejen le az egész tarsaság előtt s mondja el németül a miatyánkot. Erre a kisasszony letérdelt, összekulcsolta kezeit s ájtatosan, behunyt szemekkel mondta az imát folyékony németéggel.

Nagy derűtséggel keltett, midők Neukomm azt parancsolta a mediumnak, hogy ő most férfi, nagy bajszszal, lovagló öltönybe, ostorral kezében s most tért csak vissza hosszabb lovaglásból. A kisasszony bámuló szemekkel nézte magát a tükörben s elkezdte bajuszát pödörni s férfias léptekkel sétált. Még egy ily komikus jelenet fordult elő, Neukomm ugyanis karjaiba helyezte egy asztalkendőt, s azt mondta, hogy az egy gyermek. A hölgy elkezdte ringatni, s dédelgetni, hízogó szavakat intézve hozzá. Neukomm figyelmeztette, hogy a gyermek rosszul viselte magát, erre ruháját kezdte tisztíogatni. Felébresztvén a kendőt megvevéssel dobta félre.

Ezek után ismét hozzalépett a hypnotiseur, s behintette a hölgy ruháját vízzel, azt mondva neki, hogy „nézze, most leöntöttem önt tintával.” A hölgy ijedten kezdte törülgetni, sajnalva a toillettet, Neukomm azonban kijelentette neki, hogy most már tiszta, s erre megnyugodott.

A „pièce de resistance” azonban csak ezután jött. A medium jobb karját felemelte s

említett mélységének megfelelően 25 mtr magas. Ennek a colossális töltésnek pedig, noha a teteje koronája csak négy méter a lába 80—100 méter szélességgel bír, s így az átereszt ugyan ilyen hosszú.

A földmennyiség, mit ezen töltés igényelt 160.000 köbmétert tesz ki s 200—300 munkást, tömérdek kocsi, targoncát és talicskát hónapokon át foglalkoztatott. A völgy illetékesi áthidalása az építővállalkozónak közel 100.000 frtjába került.

Alibunárt elhagyva a római sáncokon már szelidebb a pályatermészet s a 20 kmnyi hosszban semmi érdekességet sem mutat, a római sáncok tndvalemög a Deliblati kincstári homok puszták határára képezik. Ezen pusztákat ujabban szőlővel fogják beültetni. Az egész mintegy 75.000 holdnyi terület a közeli községek lakóinak fellett osztva, s szándékozik a kormány telepítvényeket is létesíteni a vasút mentén. Egy állomás már most létezik a 47-ik kilométernél „Leánykút hadikitérd” címmel, melynek későbbi célja az lesz, hogy a nagyban termelni szándékolt szőlőt, gyümölcsöt, borkat és egyéb terményeket felvegye.

Kubin község közelében a 78 klmtrnél elérjük „Kubin város” állomást. A kubini állomás az egyedüli, mely kivételképpen még a többinél is díszesebb és nagyobb méretű.

Az állomástól egy pár száz lépésre már a kubini réten vagyunk s a 6 kilométernyi út töltései itt is sok munkát adnak majd, felemelkedünk lassan a Duna ámentesítő tarsulat töltéseinek magasságára s elérjük végállomásunkat a „Kubin — Dunaparti rakodó állomást”.

A dunaparti állomástól még egy vágány tovább vezet a Duna mentén attól 20 méter távolság és 200 méter hosszban hogy így a hajókból a vasuti kocsiakra az atrakodás közvetlenül történhessék.

Kérelem!

Versecz város iskolaszéke ez idén is úgy, mint más években karácsonyfát kíván felállítani a tisztelendő nővérek vezetésre bizott elemi leányiskola munkatermében oly szegény sorsu fiú és leánygyermek számára, kiknek szüleik a szent ünnepek alkalmából gyermekeiknek még legesekélyebb ajándékot adni sem képesek.

néhányszor végig simította. Ekkor elővett egy hosszú horgolótűt s azzal elszurta a kézfejét, úgy hogy a tű a tenyéren jött ki. A nézők közt a borzalom kiáltásai hallatszottak. De az urnőnek egy izma sem rándult, a sebből egy csepp vér sem jött s ő maga is kijelentette, hogy éppen semmi fájdalmat sem érez. Nehány percig maradt a tű benn s alig látszott a hol beszuratott.

A soupennál folytatta előadásait Neukomm — Meghagyta a mediumnak, hogy az egész vendégsereg előtt — lehettünk vagy negyvenen — mondjon a háziurra tósztot. A hölgy kis ideig gondolkozni látszott, majd felemelkedett és egész érthetően, sikerült felköszöntöt mondott id. Dániel Pálra, ki akkor unnepelte születésnapját. Később kijelentette Neukomm a mediumnak, hogy az előtte álló pohárban, melyben víz volt, pezsgő van s a mellette levő kenyérhéj az jég s most tegyen a pezsgőbe jeget. A hölgy tényleg elkezdte a kenyérhéjat kánállal a vízbe dobálni, később pedig itta a pezsgőt, most már jéggel; a jelenlevők nagy derűtsége között.

Souper után kísérletet tett Neukomm több hölgygyel és urral, de a sok közül egy sem vált be. A férfiak közül csak br. Feilitsch, de a tarsaság hangos nevetése őt is zavarta. Érdekes volt, hogy az alatt, míg Neukomm ezekkel bajlódott, Gyertyánffy urnő, a medium, a mellékszobában csevegett s Neukomm hangja hallatára, midők az, az alvást hangoztatta, mélyen elaludt. Csakis Neukomm birta felébreszteni.

Vermes Béla orsz. képviselő azonban majd hogy fel nem ültette a jeles kufurót. Leült ő is, hogy megpróbálja rajta az elaltatást, s ime, nyolcz-tíz perc multán, mélyen aludni látszott. Neukomm már diadalmasan intett, ime egy jó médium! De még sem bizott teljesen az alvásban, elővett tehát egy tűt és megszurta vele Vermes kezét; mire ez villámgyorsan felugrott, majdnem fellökve a mestert. Volt erre hahota. A sikertelen kísérletezések után bejött hozzánk ismét a jó médium. A mellékszobában néhány

Tisztelettel fordulunk tehát városunk nagylelkű közönségéhez, hogy fáradásainkat gyámolítani, a szegény gyermekek karácsonyfája számára taneszközöket, ruhákat ajándékozni, vagy bármi csekély összeg felajánlásával azok beszerzését elősegíteni sziveskedjenek.

A kegyes adományokat — melyek nyilvánosan nyugtatványoztatnak — tisztelettel kérjük az elemi fiúiskola igazgatóságához vagy a leányiskolába a tisztelendő főnökhöz kuldetni.

Versecz, 1894. évi decz. hó 2-án.

A városi iskolaszék.

Napi Hírek.

A versecz-lugos-marosi-lyei vasút ügyében, mint értesülünk, a kereskedelmi miniszter ama óhaját fejezte ki, hogy tekintettel e vonal fontosságára, az a megye részéről is subvenczióba részesíttessék. A megye területén létesítendő helyi érdekű vasutak céljaira, csak kerek 1 millió frt. engedélyeztetett, mely összegből 426.000 forint a versecz-kubini vasutra fordítandó. A detta-nagy-zsámi és a temesvár-buziási vasutak subvenczióálására, a miniszter nem fektet nagy súlyt.

A színház és vendéglőt építendő részvény társaság nagy léptekkel halad alakulása felé s alapos reményünk lehet arra nézve, hogy a jövő télen már az új épületben nézhetjük végig a színelőadásokat s tanzolhatjuk végig a farsangot. Az alapító társaság a következő tagokból áll: elnök: Dr. Seemayer K. jegyzők: Dr. Markovics Gy. és Mazsary K. A tagok között ott látjuk: Dimitrievics N. gör. kel. szerb püspök, Gr. Bissingen-Nippenb K. cs. cs. kir. kamaras, Br. Baich M., Herczog József, Fiertz E., Seiberth Antal, Mandukics K. stb urakat. — Részvények, a mai naptól kezdve jegyezhetők. Az alapítók, az épület tervezete és költségei tekintetében, már érintkezésbe léptek egy jó nevű fővárosi építésszel, kinek terve szerint, a vendéglő 30 vendégszobát, kávéházat, étkező helyiséget, to-

fiatal ember pezsgőzött. Neukomm meghagyta az urnőnek, hogy menjen át hozzájuk s koccsintson velök. Gyertyánffy urnő felkelt, s daczára, hogy mi néhányan előfalat képeztünk — attort rajtuk, s egyenesen oda tartva a pezsgőzödhöz, felragadott egy poharat és sorba koccsintott a jelenlevőkkel.

Ezután Neukomm egy kis papírszeletre felírta hogy kívánja, miszerint e sorokat elolvassa azonnal aludjék el. Adattuk a papírost az urnőnek. — Alig olvasta el, azonnal mély álomba merült, úgy, hogy néhány hölgynek kellett őt felfogni, nehogy elessék. Megkísérlettük Neukomm kézírását utánozni, de az utanzat nem hatott, daczára, hogy a hypnotiseur irását nem ismerte.

Különben maga Neukomm kijelentette, hogy ily kitűnő médiuma Salamon Ella óta nem volt. Többen kérték, hogy kísérelje meg a tavolbalatást — de erre határozottan német mondott. Salamon Ella esete óta nem teszi többé, mert az rendkívül kimeríti az organizmust. Amár kijelentése szerint nem kételkedik benne, hogy Gyertyánffy urnő erre is felette alkalmas volna.

Végre Neukomm teljesen feloldá a mediumot a magnetikus hatás alól, úgy, hogy többé rá befolyása nem volt. Az urnő, mint egy mély álomból látszott fölébredni. Szemeit dörzsölte, s kérdéseinkre kijelentette, hogy semmit sem tud arról, a mi vele és korulotte történt, hanem rendkívül kellemes mély álma volt.

Hiven leirtam, a mit láttam és tapasztaltam, a jelenlevők igazolhatják, hogy minden így történt, a mint elbeszéltem. Kommentart nem fuzok hozzá, csak annyit jegyzek meg, hogy a hypnozist okosan felhasználva — hozzáértők által — sok szenvedőnek hozhat enyhülést s az orvosi tudomány kiegészítő része leend.

A nagy közönségnek pedig szolgálatot váltam tenni, hogy ezen érdekes adatokat nem hagyom a feledés homályában. A kozlésre fel vagyok egyébiránt hatalmazva s így indiskréciót sem követek el.

vábbá egy körülbelül 20 m. hosszú és 10 mtr. széles termet, — mely kizárólag kisebb táncmulatságokra, bankettekre stb. lesz igénybe véve, — végre egy modern színházat, — mely emelő készülékek segítségével elegáns bálteremmé alakítható, — foglaland magában. — A színház 700 személy részére készül és pedig: 20 páholylyal, 50–60 erkély székekkel, továbbá zártzsekekkel, allóhelyekkel és karzattal. Egyáltalában kiolvashatjuk e tervezetből, hogy színházunk teljesen meg fog telni a modern igényeknek s hogy úgy kül alak, mint belső berendezés tekintetében, méltán oda állítható a többi nagyobb vidéki városok színházai mellé. — A részvények fizetési feltételei oly előnyösek, hogy alig képezhetnek akadályt arra nézve, hogy egyesült erővel, a városunkat nagyban emelő építmény megvalósítására ne törekedjünk. — A részvények kamatoznak.

A verseczi református egyház vasárnap december 9-én délután fél három órakor a főrealiskola rajztermében isteni tiszteletet tart melyhez a hívők ez úton is tisztelettel meghívattak. Az egyházokozság gondnoka

A korcsolya-egylet a múlt vasárnap tartotta ez idej közgyűlését, mely alkalommal megejtetett az új választás is. Elnök lett: Janel József főreal isk tanár, elnökök: Dr. Markovics György ügyvéd, — jegyző: Schifnovszka M. népisk. tan. — pénztáros: Gabor Lajos. — A volt elnöknek, Fiertz E.-nek, az egylet érdekében kifejtett buzgó működéséért, jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. A választmányi tagok közül megjelentek: Bernacsy G., — Heinrich N., — Mayer főhadnagy, — Stüber Antal, — Takács Gy., — Vogel-Bauer Gy., — Elhatározott továbbá, hogy a farsang folyama alatt, az egylet egy mulatságot rendez s több újítás léptetik életbe, melyekhez mind nagy reményeket fűzünk, ha a válogatott egyleti tagok nevesorát végigolvassuk. Csak egy hiányzik még, amit pedig szintén jó volna programmba venni: a fagy.

Városunk villanyvilágítása ügyében kiküldött külön bizottság a múlt hetfőn Seemayer Janos királyi tan. polgármester elnökle alatt ülést tartott, mely alkalommal Schronk J. városi főmérnök alapos, s minden apró részletre is kiterjedő jelentésben számolt be az eddig tett lépésekről, ismertette a többi városok villanyvilágításának tanulmányozására kiküldött bizottság tapasztalatait. Városunk villanyvilágítására három vállalat tett ajánlatot. A „Helios” mechanikai és elektrotechnikai ipar részvénytársaság. Budapest—Zsolna; — Zellerin féle részvénytársaság és Ganz és Társa mindkettő Budapestről. A „Helios” és Zellerin társaság az egyenáram mellett tör landzsát, míg Ganz és Társa a közvetlen géparam uzemnek ad elsőseget. Az első 198.000, a második 183.000, a harmadik 169.419 frtért vállalja el a munkát épületek nélkül. Az eddig szerzett tapasztalatok Ganz és Társa systemája mellett tanuskodnak. S minthogy ez is a legolcsóbb ajánlat azt fogadta el a bizottság alapul, s egyszersmind ki mondta azt is, hogy a város saját kezelést kíván folytatni. — Az accumulatorok alkalmazásánál a szathmáriknak szomorú tapasztalataik valának. A városban levő gözmalmokkal keveredtek társaságba, s már az első év végén körülbelül 40.000 frt újabb kiadás harult rájuk. A Szimens és Halske cég berendezése éppenséggel nem volt jó, mint azt a szathmari lapok is írják. Városunk tehát Ganz és Társa céggel folytatja a további tárgyalásokat.

Enders cirkusza meglehetősen pártolásban részesül, amit, tekintve változatos és fölötté érdekes műsorát, meg is érdemel. Még csak két előadást szándékozik adni s így aki még nem látta őket, e két este rendelkezésre áll. A férfi tagok közül csotörtökön délután, hárman ellátogattak a vivő és tornaegylet helyiségebe, hol a két birkózó valóban szép „példa birkozásban mutatta be a földhöz mazolás egyes sikeres fogását.

Részvény jegyzés. A versecz-lugosmaros-illyei h. é. vasút részvényeire, városunk polgárai részéről következő jegyzések történtek: Kohn H. 5000 frt. — Keményítő-gyár 500é frt. — Téglagyár 5000 frt. — Osztóics & Baich cég 1000 frt. — Kirchner E. 500 frt. továbbá Höschi F., Florian Gy., Löwenstein J., Weifert Gy., Glückmann D., Milleker L., Seemayer F.,

Woltz A., Jorgovics J., Christian J., Reinfeld S. Hack M. — Szolgáljon itt egyuttal általános tájékoztató, hogy egy részvény ára 100 frt., mely összeg 3 részletben törleszthető. Az első részlet 1895. október havában válik esedékessé. — Végre megjegyezzük, hogy kívánatos volna, ha az érdeklődők, jegyzési szándékukat, a társaság meghatalmazottjával, — legezélszerűben levelező lapon — előlegesen tudatnák, miután 3000 ház egyenkénti bejárása, nem csekély feladat volna.

Csatorna Budapest és Szeged között. Az a merész terv, melyet Vedres István, a szegedi langeszű mérnök készített, úgy látszik megvalósulásához közeledik. A terv, mely nagyságával valóban meglepő, oda irányul, hogy a Dunát Budapesttől oly módon kötnék össze a Tiszával, hogy a Szegedig elkészülő csatorna a Duna—Tisza közti városokat érintse. A társulat élén Nicolies Teodor báró orsz. képviselő áll; budapesti levelezőnk arról is értesít, hogy a miniszter a terv tanulmányozásába beleegyezett és a miniszterium részéről képviselőt is küldött ki. A bizottság e napokban hagyja el Budapestet a tanulmányok megtétele végett.

Az adóhivatalnokok országos mozgalma. Az adóhivatalnokok, kik úgy látják, hogy fizetésük a kvalifikációjával és súlyos munkájukkal sehogy sem áll arányban, országos mozgalmat indítottak és a költségvetés tárgyalása alkalmával az összes képviselőkhez memorandumot nyújtanak be, melyben kéri, hogy a legkisebb fizetés az eddigi 500 frt. helyett 700 frttal. kezdődjék s hogy az eddig be nem töltött pénztárnoki és ellenőri állások azonnal betöltsenek, továbbá, hogy a fizetési osztályok a biztosítékok megszüntetését ajánlják. Az országos mozgalom a felelős számadóktól indult ki, kiknek nagy a felelősségük, fizetésük azonban igen csekély.

A nátha ellen. A barátságatlan, idő beálltaval nagyon aktuális az az orvosság, a mit egy német tudos eszelt ki. Német tudos orvosoknak írja le Kerris dr. a nátha ellen használó gyógyszer a következőkben: A náthás ember ontson kevés gabonapalinkát a tenyerébe és azt szívja föl az orrába. Eleinte égetni fogja az orrát, de aztán beáll abban a jótékony hatásnak tünetei: izgékony az orrban, tüszentes inger; ha nedvesség áll be, akkor ismételni kell a palinka felszipantását. Harmadszori próbálkozás után okvetlenül elmarad a nátha.

Mi a vasut? Erre az egyszerű kérdésre, a melyre minden gyermek, a ki egyszer utazott megtudna felelni, a német Reichsgericht egy pörös ügyben hozott ítéletében a következő választ adja: A vasut személynek, vagy tárgyaknak nem egészen jelentéktelen térbeli távolságokra, fémalappal való ismételt tomozgatására irányuló vállalat, mely alapzat a maga tömörségénél, összealkotásánál fogva nagy súlytömeg szállítást, illetőleg a szállításra irányuló mozgás aránylag jelentékeny gyorsaságának elérését van hivatva lehetővé tenni és eme sajátossága következtében kapcsolatban az azonkivül a tovaszállítást célzó mozgás előidézéséhez felhasznál természeti erővel (gőz, villamoság, allat avagy emberi izom-tevékenység, lejtős pályasíkon a szállításra használt edények — kocskik — és azok rakományának már saját sulya is) a vállalat üzemen tartásánál arra hatalmas (a körülményekhez képest csakis az elérni kívánt módon hasznos, avagy emberéletet is megsemmisítő és az emberi egészségre kártékony) befolyást gyakorolni képes. — Mindenesetre igen szép és alapos definíció. De teuton koponya kell hozzá, hogy megértse!

Huszezer magyarral kevesebb. Ennyien vándoroltak ki az idén Magyarországból Amerikába, mint azt New-Yorkból, hol az érkezőket nyilvántartják, jelentik. Ennyivel tehát megapadt az idén Magyarország népe. A kivándorlók e nagy számából ítélve, az ember azt hihetné, hogy Amerikában minden magyart egy-egy aranybányával várnak; holott a valóságban úgy áll a dolog, hogy amerikai ravasz ügynokok egyszerűen baleknek néznek minden kivándorlót, rögtön a megérkezésük lefűlék és ragaszkodnak hozzája, míg pénze tart. Ha aztán a kivándorló pénze elfogyott, a ragaszkodás is elfogy s a kivándorló végtelen nyomorba süllyed. Mesés jövedelmekről szó sincs, sőt munkát is néha nagyon nehezen kapnak a kivándorlók, mert megbízhatóságuk iránt kételkednek Amerikában.

Ének a vállfűzőről. A krinolin után tudvalövölég ez az a toilette-darab a leggyűlölettebb a férfiak előtt. Nem is szólunk az orvosok-

ról, akik évek óta ádáz harcot vivnak ez ellen a női pánczél ellen, csak az udvarlókat említtük, a kik régi idő óta ellenszenvvel viseltetnek a vasderekak ellen. Amit sem az udvarlók, sem az orvosok nem tudtak kiküszöbölni, azt végre most lehetetlenné teszi a divat. A férfi-világ bizonyára hozsannával fogja üdvözölni azt a Párisból jövő hirt, hogy a legújabb divat valószínűleg ki fogja küszöbölni a vállfűzöt a toilette birodalmából. — A párizsi grand monde asszonyai között már erősen folynak a tanácskozások erről az üdvös eszméről, sőt a tárgyalások alatt már megkezdik egyes merészebb reformerek a hallatlan újítást. Tény az hogy ma már az asszonyok kevésbé fűzik magukat, mint akar csak tavaly is s a modern vállfűző úgy aránylik a régi, nehéz vasderekhoz, mint a középkorbeli pánczél a mai hadnagyi uniformishoz. Az asszonyok kezdik belátni, hogy a halcsontos derék teljesen helyettesíti az ósdi kinzó szerszámot s hogy az asszonyi derekak határozottan kecsesebbek a maguk természetességében, mint vasabroncsokkal összeszorítva. Utóvégre is a vállfűzőnek praktikus célja úgy sincs, a vaspánczél meg nem óvja még az asszony erényét sem. Már pedig ez a legkevésbé volna, a mit ettől a kellemetlen szerszámtól meg lehetne kívánni. — A hölgyvilágnak kevésbé hiu része ma már belátja ezeket és a küzdelmet a vállfűző ellen az egész vonalon megindította. S mint hogy a párizsi harcban valószínűleg Anglia is küld jelentékeny segélycsapatokat, a harc győzelemmel biztat. Ez lesz az egyetlen harc az asszonyi háborúságok között, melyben mi férfiak leszünk a nyertesek.

Nyílt levelek a bukaresti román-kulturliga elnökéhez Urechea A. Laszlohoz. Ily cím alatt adta ki a román magyar hazafiak igazi mintaképe, Moldován Gergely kolozsvári egyetemi tanár legújabb nagyérdékű füzetét, mely valóban érdemes arra, hogy minden magyar és domán elolvassa s idegen nyelvekre fordítva, közöltségen terjesszék Európa művelt nemzetei körében, hol a román liga emiszszáriusai össze-vissza rágalmaztak bennünket. A füzet ára 1 frt.

Csarnok.

Itt, itt sirjak . . .

Itt, itt sirjak lábaidnál
Mint szikla tövén a patak?
Vagy menjek innen messze, messze,
Hogy többé sohase lássalak?
Leborúlva könyörögjem,
Tán újra vissza szivedet?
S örökre elfeledjem mindazt
Mit szívedre mért két kezed?
Áldjam tán azt, ami átkom:
Hogy téged megösmertelek?
S elkábuljak a boldogságtól,
Hogy egy léget szívok veled?
S kinjáért anynyi hosszú évnek
Az legyen a jutalom,
Hogy nyájas hangod ha máshoz szólasz,
Szabad nekem is hallanom?
Egy szebb múlt s jövőnek romján,
Ha mást már birnom nem lehet,
Megmentem legalább kezedből.
Megmentem büszkeségemet!
. . . Csak egyszer hadd élveznem kinját
Égő pillantásodnak:
Aztán megyek innen messze,
Hogy többé sohase lássalak! . . .

P.—E.

Herczeg Ferencz új könyve.

Jól sejtettük, hogy Herczeg mély hallgatasa mögött rejlik valami: egy új regény, elbeszélés, egy új könyv sajtó alá bocsátása. Nem csalódtunk. A múlt hó közepe táján tudatta a sajtó, persze a Herczegnél már szokásos elismerő sorok kíséretében, hogy „Napkeleti mesék” czim alatt, új mű jelent meg. Pár napra rá, hala a Kirchner-féle könyvkereskedés modern gondolkodásának, már kirakataban láttuk a csinos kiállítású kötetet.

Aki a czim után kombinál, az feltevéseiben nagyon csalódik, ha e könyvet végig ol-

vassa. A „Napkeleti mesék“ nem szól Szaladin szultánról, vagy a korszoba zárt szellemről, vagy éppen „Ali baba s a negyven rabló“ — féle történetekről. Nem. Csak a könyvben foglalt négy elbeszélés czime emlékeztet az ezerégy éj tündér-meséire. Ime e négy czim: „Szi-riusz“, — „A lép virága“, „Báró Rébusz“, — és „Donna sol“. Mind a négy oly alakok jellemzésével, leírásával foglalkozik, kikélet úton, útfélen összejövnék s ott állnak előttünk, várva, hogy papírra tegyék. Csak hogy persze a nagy többség úgy van ezekkel az alakokkal, hogy nagyon rá illik Mantegazza ama mondása, hogy: „Az ember néha néz, — de nem lát.“

Herczeg meglátta őket s látótehetsége, párosulva avval a humoros, modern hanggal, amelylyel alakjait megörökíteni képes, tette őt azzá, a mi. Csak röviden akarunk itt foglalkozni a négy elbeszéléssel, mert hiába írának róla tele hasábokat, a Herczeg könyvét csak úgy tudná a közönség igazán és érdeme szerint méltányolni, ha elolvassa. „Szi-riusz“, — egy félre vonult, leányával a budai hegyekben nyaraló, bolond tudós, idomtalan alkotmány, hogy az a sárkány alakú, idomtalan alkotmány, mit bomló ésszel konstruált, — repülő-gép. A mese a tudós, gr. Tibor huszár kapitány és a tudós leánya: Rozsa körül forog. „A lép virága“. — egy gondtalanul s az apja híres nevének nimbuszában sütőkéző flatalemberről szól, ki egyszer, hogy jó barátján segítsen, apja nevére váltót hamisít. Egy esztendei fegyhez reá nézve az a tisztító tűz, melyen át kellett mennie, hogy mint munkára, becsületes munkában szerzett kenyerre vágyó ember, egy új s az előbbinél sokkal boldogabb életet kezdjen. Sorsa össze fűződik egy nő sorsával, ki — Herczeg szavaival élve, — bár a lép posványából táplálkozva, fejlődik szép, illatos virággá, hogy oda ismét vissza hulljon; a lapban is megőrzi tisztaságát, hogy ama újjászületett férfit boldogíthassa. Nagyon sok helyen fedezhetjük fel ez elbeszélésben Herczeg mélyen érző lelkének

igaz megnyilatkozását. „Báró Rébusz“ egy minta férj — papier machéból, fejében agy helyett óraművel, kerekkel, rugókkal. „Donna Sol“, — egy szivar neve, melyet egy szenvedélyes szivarozó füstölgetve, véletlenül elejt s egy csintalan pinczér eltapos. A szenvedélyes szivaros úr annyira szívére veszi a dolgot, hogy — megbolondul! — Hogy a könyvet a legmelegebben ajánljuk elolvasásra, azt hiezem, szükségtelen külön megjegyznem. Ára 2 frt s kapható Kirchner könyvkereskedésében. P. E.

Vasúti menetrend. Fehértemplomról érkeznek: 5.21 reggel, 1.02 délben és 6.10 este, Temesvár felé indul 5.26 reggel, 1.07 délben 6.35 este. Temesvárról érkeznek: 7.45 reggel, 2.08 délben és 10.09 este. Fehértemplom felé indul: 7.54 reggel, 2.12 délben, 10.17 este. Nagybecskerekéről érkeznek: 12.49 délben, 5.31 délután 5.10 reggel. Becskerek felé indul: 5.50 reggel, 2.25 délután, 7.10 este.

Irodalom.

A divát újdonságai minden időben erősen érdeklik a szépnemet, de midőn tolettjeikkel tisztában vannak feltétlenül szükséges, hogy szellemi élvezetükre is gondoljanak. A legszebb és legművészebben elkészített ruha-darab sem díszíti úgy a nőt, de még a férfit sem ha műveltség-gel, olvasottsággal bír. És ezek folytán a közeledő új évnegyedre őszinte lélekkel ajánljuk a „Képes Családi Lapok“ szépirodalmi és ismeretterjesztő hetilapját, mely a jövő hóban 17-ik évfolyamába lép. A „Képes Családi Lapok“ úgy belső tartalmára, mint külsőre nézve vetélkedik minden magyar szépirodalmi lappal. A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára egész évre 6 frt., félévre 3 frt., negyedévre 1 forint 50 kr. Mutatványszámokat ingyen s bérmentve

küld a kiadóhivatal. Budapest V. Vadász utca 14. sz. saját házában.

Verne Gyula összes munkái jelennek meg olcsóbb és egyedül jogositott képes kiadásban a Franklin-Társulatnál. A vállalat három hetenkint megjelenő 20 kros füzetekben indul meg. Verne régi ismerőse már a magyar közönségnek, különösen az ifjuságnak. Jól mondja a kiadó ajánlatában: „Nem szorul dicséretre Verne Gyula az ifjuság előtt. Nem egy munkája kedves ismerőse neki. Elragadtatással barangol a Verne mesélte kalandok világában s rajong e nagy festő káprázatos leírásaiért. Feszült érdeklődéssel követi őt fel a csillagok titokzatos világába, le a tenger néma mélységébe, hogy bámulója legyen a természet csodáinak; vele megy az északi és déli sark jégsivatagai közé és Brazília ezer- és ezer éves rengeteg őserdőibe; körülutazza a földet, lehatol annak központja felé és békalandozza a felhők világát; az afrikai sivatagok kietlensége, a tropikus vidékek bujasága, mint egy óriás panoráma vonulnak el szemünk előtt ezer meg ezer képeivel, föld felett és víz alatt. S a természet nagyságát tarkítja a bamulatos kalandok szamtlansága, az emberi ész legtükéletesebb, legesodálatosabb találmányainak sokasága. S a merre megyünk vele, a hová követjük őt lépten nyomon a mulatság mellett ott a tanulság. A fizika törvényei, a földrajz, a természettudományok, a technika eredményei, a történelem tanulságai, mind mind mulatva lesznek a miénk. Nincs író, ki méltó versenytársa lehetne ebben Verne Gyulanak.“ — Az első füzet színes borítékban mar megjelent s minden hazai könyvkereskedésben kapható, de megrendelhető a Franklin-Társulatnál Budapesten is.

Szerkesztői levelezés.

Moldován Gergely egyet tanár urnak Kozsvár. Az újabb küldeményért fogadja halas köszönetünket.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

41 év óta fennálló, gőzerővel működő s a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

újságok, különféle művek, röpiratok,
árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,
eljegyzési kártyák, czimlapok, bál meghívók,
gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,
arany, bronz vagy szini előállítására

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, és könyvkereskedés mely az Andrássy-sétány és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házában van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hírlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVIII. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetter Gebirgsbote“ és „Délvidék“ szerkesztősége és kiadóhivatala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.